

A TMTE ágazati észrevételei és javaslatai az Új Széchenyi Terv vitáirathoz (Kivonat)

A Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesületet, mint társadalmi szervezetet, felkérték, hogy alkosson véleményt az Új Széchenyi Tervről. A TMTE szakemberek bevonásával összeállította a véleményét és elküldte az illetékes minisztériumoknak. Az alábbiakban ennek a véleménynek a kivonatát közöljük, hogy a TMTE álláspontját megismertessük a szakmai körökkel is.

Bevezetés

A textil- és ruhaipari ágazat munkaadói, munkavállalói (a Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság munkaadói oldala) nevében sajnálattal tapasztaltuk, hogy az iparág teljes egészében kimaradt az Új Széchenyi Terv vitaanyagból, annak ellenére, hogy az ott megfogalmazott célok eléréséhez jelentős mértékben hozzájárulhat és hozzá is kíván járulni. Érintettségünket jól példázza, hogy épített környezetünk, járműveink, valamint a fogyasztási termékek átlagosan 30 %-ban tartalmazzák az iparágainkban használatos technológiákat és az azokból származó innovációkat.

A tervben kitűzött célok megvalósításában megvan a szerepük a hagyományos iparágaknak, amelyek azon túlmenően, hogy munkát és fejlesztési feladatokat biztosítanak saját területükön, megrendelői lehetnek egymásnak és a kijelölt húzóágazatoknak is. Így a szinergikus hatás révén az ottani foglalkoztatási szint emelése is várható. Együttal ezek az ágazatok ötvözik a művészetet és a technikát.

Iparágunk mindig befogadta és alkalmazta a kor tudományos és technikai eredményeit. Gépesítési és automatizálási szintje folyamatosan emelkedik, de a munkafolyamatok bonyolultsága miatt a ruházati gyártás még a 21. századi robottechnika számára is kihívást jelent. Ezért az élömunka aránya, különösen a ruhaiparban továbbra is magas, aminek köszönhető jelentős foglalkoztatási potenciálja.

2010-ben a textil- és textilruházati iparban foglalkoztatottak száma 50 ezer fő körül van. Mint Európában mindenütt, a textil- és ruhaipar hazánkban is a kis- és középvállalkozások iparága, a termelés néhány nagyvállalattól eltekintve ezekben a vállalkozásokban folyik.

Az ágazat alkalmazni képes a legmodernebb CAD tervezési eljárásokat, a modern vegyipar termékeit, a lézertechnika és a nanotechnológia, a robottechnika vívmányait és a modern számítógépes integrált vállalatirányítási rendszereket, amelyek a tudás alapú társadalom iránt fogékony fiatalok számára jelentenek lehetőséget.

A textil- és ruházati ipar fejlesztése szempontjából nem elhanyagolható az a tény, hogy a korábban a rendkívül alacsony áraival (dömping árakkal) a hazai gyártókat tönkretévő, de a lakosság körében megkedvelt kínai textil termékek árai folyamatosan emelkednek.

Az Új Széchenyi Terv vitaanyag átfogó értékelése

Az anyag jól mutatja be a magyar gazdaság jelenlegi állapotát, a kitörési pontokat és az elkerülhetetlen szemléletváltást az ország súlyos gondjaiban történő közös cselekvés érdekében.

Az ágazat foglalkoztatásban betöltött szerepe és innovációs képességének bemutatása alapján szükségesnek és indokoltnak tartjuk, hogy a magyar gazdaság navigációs térképében a magas munkaigényű ágazatok között nevesítve legyen a textil- és ruhaipar.

Üdvözljük és támogatjuk a piaci és vállalkozói környezet megváltoztatására javasolt intézkedéseket, a bürokrácia csökkentését, a munka becsületének a helyreállítását és a foglalkoztatás rendkívüli fontosságának a felismerését és preferálását.

A textil- és ruhaipar fejlesztési lehetőségei és kapcsolódása az Új Széchenyi Terv kiemelt programjaihoz

A textil- és ruhaipar nemcsak, mint foglalkoztató járulhat hozzá az Új Széchenyi Terv sikeréhez, hanem, szakmai tevékenységével kapcsolódik valamennyi programhoz.

Észrevételek a Gyógyító Magyarország – Egészségipar c. részhez

Ehhez a programhoz kapcsolódik talán legtöbb termékével a hazai textil- és ruhaipar. A gyógyászat, a higiénia és az egészségügy számtalan textilterméket használ, a nagy tömegben készülő különböző nemszótt higiéniai termékektől a technika csúcspontját jelentő mesterséges textil implantátumokig. Ez a terület az utóbbi két évtizedben rendkívül innovatívvá vált és ezt követte a magyar textilipar is, különösen a lakástextiliák területén (antibakteriális, atka ellen védő, lángmentes kikészítésű termékek stb.), amelyek nélkülözhetetlenek mind a gyógyító intézményekben, mind a wellness, balneológia területén. A textil-, a textilruházati és textiltisztító ipar kiszolgáló és háttérpára az egészségiparnak és az egészségturizmusnak. A textil- és ruhaipar vállalkozásai életminőséget javító termékekkel kapcsolódni tudnak a „medical wellness” szolgáltatásokhoz is.

A terv is fontosnak tartja, hogy az egészségügyi beszerzéseknél a hazai innovációs folyamat eredményeképpen létrehozott termékeket preferálják és a környezetet „magyarbaráttá” tegyék. Ezt a megjegyzést csak az orvosi műszerekre vonatkoztatja, holott ennek érvényesnek kell lennie az egészségügyben és általában az egészségiparban használatos textil jellegű eszközökre is. Ezekre szintén jelentős magyar gyártási háttér van, amely kész az innovációkra és a fejlesztésekre. Mivel ezen a területen a „legnagyobb piaci szereplő maga az

állam”, reméljük, hogy ezen a területen a hazai gyártók is fejlesztési lehetőséghez jutnak.

A területhez kapcsolódik az eddig nem említett, de ágazatunkhoz tartozó textiltisztító szolgáltatás is, amelynek minőségi munkája elengedhetetlen a program és az egészségügy eredményességéhez.

Észrevételek a Megújuló Magyarország – Zöld gazdaságfejlesztés c. részhez

Ebben a fejezetben a zöld gazdaság fogalmán szinte kizárólag az energiatermelést és gazdálkodást érintik a szerzők. A zöld gazdaság azonban ennél sokkal szélesebb megközelítést kíván, amiben az ágazatunk is szerepet játszik.

A textil- és ruhaipar innovatív termékei több területen nélkülözhetetlen elemei a fenntartható fejlődést biztosító energetikai és technológiai megoldásoknak. Az ún. nagyteljesítményű (high performance) szálak és a textiliák erősítő hatását kihasználva új szerkezeti anyagok, építőanyagok jönnek létre, amelyek egy sor terméknél és technológiánál teszi lehetővé a tömeg csökkenését, ezáltal a természeti erőforrások és az energia ésszerűbb felhasználását.

Nélkülözhetetlenné váltak a textiltermékek épített környezetünk minden elemében, nagy szerepet játszanak a környezeti ártalmak csökkentésében, a környezet védelmében (pl. geotextilek, kompozitból készült szellapátok és energiatárolók, textilerősítésű beton, textilalapú szigetelések stb.).

A zöld gazdasághoz kapcsolódóan javaslatot teszünk két olyan, több ágazatot (a textilipart is) átfogó projektre, amelyek megvalósulása jelentős lehetne a zöld gazdaság szempontjából:

- A magyar nemesítésű kendertermesztés felélesztése és új technológiájú kenderfeldolgozó üzem létesítése a kendertermő területen (Dél-Alföld), kender alapú szigetelőanyagok, erősítő anyagok stb. előállításához. Kísérletek folynak például világszerte a természetes szálal, így kenderrel erősített kompozit gépkocsi karosszériaelemek előállítására.

- Politejsav és a politejsavból készülő műanyag és textiltermékek (polilaktid szál) gyártásának meghonosítása itthon, a magyar kukoricára, mint nyersanyagra alapozva, a vegyipar projektjeként. Az előállított textiliák lebomlanak, azért környezetbarátok.

- Megemlítjük, hogy az INTERREG program keretében ágazatunk jelenleg is részt vesz a zöld közbeszerzést elősegítő nemzetközi projektben.

Észrevételek az Otthonteremtés és Lakásprogram c. részhez

Ehhez a programhoz ágazatunk lakástextiliákkal és az építőiparban egyre nagyobb mennyiségben használt textilalapú építőanyagokkal kapcsolódik.

A lakástextilipar (szőnyegek, függönyök, matracok, bútorszővetek előállítása és konfekcionálása) a fő foglalkoztatási terület. Az építőipar munkaruha igényeivel, szigetelési anyag igényeivel, biztonsági termékek felhasználójaként is kapcsolódik az ágazathoz.

Külön kell foglalkozni a lakástervezés, és belső építészeti területével is, mivel döntő szerepe van a piaci igények befolyásolásában.

Észrevételek a Vállalkozásfejlesztés – üzleti környezet fejlesztése c. részhez

A vállalkozási környezettel kapcsolatos általános elvárások, javaslatok

Szociális feladatok terhei a vállalkozásokon

A szociális problémák megoldásának leghatékonyabb kulcsa a foglalkoztatás és a munkahely teremtés. Ugyanakkor más szociális feladatokkal helytelen a vállalkozások terhelése, mivel azokat nem képesek hatékonyan ellátni és a legfőbb feladatukról a foglalkoztatástól vonják el energiáit. Még súlyosabb a probléma, amikor ezeket a terheket az amúgy is túlterhelt legális foglalkoztatókra hárítják. Néhány példa ezek bemutatására:

- *Betegszabadság:* Az alkalmazott sajnálatos megbetegedése és a termelésből való kiesése az egy-két főt alkalmazó mikrovállalkozások esetében igen jelentős termeléseszköket okoz. A szállítási határidők ilyenkor csak nagyobb túlmunkával és többlet költséggel tarthatók. A kötelezően biztosítandó foglalkozás-egészségügyi szakorvos nem képes kiszűrni a visszaéléseket. A legális vállalkozás minden dolgozója után befizeti az egészségbiztosítási járulékot, szemben a feketén foglalkoztatóval. A női munkaerőt nagy számban foglalkoztató ágazatunkat ez a probléma még fokozottabban terheli a gyermekes nők esetében.

- *A gyermekvállaláshoz kapcsolódó terhek:* Tragikus demográfiai helyzetünkben az egész társadalom számára fontos a gyermekvállalás. Helyes, ha az állam ezt elismeri és támogatja a szülési szabadsággal, GYED-el. Ugyanakkor képtelen dolognak tartjuk, hogy ennek a terheit egy vállalkozásnak kell viselnie. Járulék visszatérítéssel, illetve a gyermekvállaláshoz kapcsolódó, vállalkozókat terhelő költségek kompenzálásával lehetne a terheket mérsékelni. Fokozottan jelentkeznék ezek a terhek a közel 80 %-ban nőket foglalkoztató textil- és ruhaiparban. Így üdvözljük a 6 évesnél fiatalabb gyermeket nevelőanyák járulékának csökkentését.

- *Feketepiacok, használtcikk dömping:* Az elszegényedett rétegek fogyasztásának támogatásához ez rövidlátó megoldás. A politika hajlamos volt szemet hunyni a jelenség felett.

Csödbüntettek, vagyontmentések

A tervben megkívánt tisztességes vállalkozói kör kialakítása érdekében fontosnak tartjuk a csödbüntettek elkövetőivel és a vállalkozói vagyontmentőivel szemben a szigorú felelősségre vonást.

Minimálbér szabályozás

Az ágazat vállalkozásai azt szeretnék elérni, hogy az ágazatban dolgozók a bérükből tisztességesen meg tudjanak élni és legalább olyan keresethez jussanak, mint más iparágakban vagy a közszférában, azonos képzettségi és gyakorlati feltételek mellett dolgozó társaik. Miközben nem vitatjuk, hogy bizonyos állami ellenőrzés a minimálbér felett elkerülhetetlen, a béremelés valódi forrása csak a tisztességes, szabályozott verseny és piaci körülmények megteremtése lehet.

A hazai termelés elismerése

A magyar vállalkozások egy része úgy próbálta a versenyképességét megőrizni, hogy a termelését alacso-

nyabb bérű országokba telepítette. Ennek velejárója a hazai foglalkoztatás csökkentése és a bérek utáni állami adó- és járulékbévételek csökkenése, illetve az itthon működő cégekre jutó fajlagos terhek további növekedése (adóemelések, különadók stb.).

A hazai foglalkoztatás terheit továbbra is vállaló hazai cégek áldozatos erőfeszítéseinek méltányolása kedvezményekben is megnyilvánuljon.

Hatósági ellenőrzések

Minden tisztességes vállalkozás és ember érdeke, hogy az állam a normák és szabályok betartását kikényszerítse. Ennek egyik eszköze a hatósági ellenőrzések rendszere.

Biztosítani kell az intézményes lehetőségét, hogy az ilyen ésszerűtlen és káros hatósági tortúrákkal szemben a szakmai és érdekképviselőket keresztül fel lehessen lépni és ezeknek a szervezeteknek a bevonásával kell meghatározni az ellenőrzési szabályok módosítását.

Kifogásolható bírósági gyakorlatok

Bizonyos esetekben a vállalkozó kiszolgáltatottá is válhat, hiszen egy több éven át kiképzett dolgozót nem könnyű pótolni. Egy komolyabb feladat átadására a dolgozó felmondása esetén nagyon is szükség van a Munka Törvénykönyvében biztosított felmondási időre, ami nehezen érvényesíthető. A munkaügyi perek esetén sokkal jobbak a munkavállalók esélyei.

Hátrányos, hogy a polgári peres eljárások lassúak, az ítélethozatala jegyzőkönyvei nem nyilvánosak.

Kedvezőbb piaci környezet. A piacra jutás segítése

Olyan piaci környezetet kell kialakítani, ahol az állam szabályozási és felügyeleti szerepe érvényesül. Olyan szabályozott versenyfeltételek kívánatosak hosszú távon az országnak, a vállalkozásoknak és a fogyasztóknak egyaránt, ahol valóban a jobb győz, nem pedig – visszaélve erőfölényével – az erősebb, vagy a tisztességtelen eszközök alkalmazója (fekete gazdaság). A verseny veszteségének legyen meg a tisztességes visszavonulás lehetősége és a gazdaság egyéb területén az újrakezdés esélye. Néhány konkrét javaslatunk ezzel kapcsolatban:

- Az importtermékeknek a mostaninál szigorúbb és következetesebb ellenőrzésre van szükség (pl. a textiltermékek kémiai biztonságát illetően).

- Rontja a hazai termékek piaci esélyét az egyre növekvő használtcikk kereskedelem.

- Nehezen számszerűsíthető, de jelentős hatással van a magyar termékek piaci pozíciójára a korrupció, a feketemunka és a szürkegazdaság.

- Magyarországon is növekszik a tudatos vásárlók köre, akik nem csak az árat figyelik, hanem az áru hazai eredetét is. Javasoljuk egy *magyar termék védjegy* állami felkarolását, amely hitelesen lehetővé teszi a vásárlók tájékoztatását a termék hazai eredetéről és az abban megtestesülő magyar munka mértékéről.

- Távol-keleti textiltermékek már nem csak import formájában kerülnek hazai piacra (és egyúttal az EU piacára), hanem kínai gyártó üzemek is megindultak Magyarországon.

- A magyar textil- és ruházati ipar hagyományosan erősen exportorientált, termékeit

döntően az EU-ba szállítja. A textil- és ruhaipar további jelentős exportbővítési lehetőséget lát a környező nem EU tagállamokban, főleg az orosz és más keleti piacokon. A legnagyobb lehetőség az ágazat számára az orosz piac újbóli meghódítása.

A hazai kisvállalkozások média megjelenési lehetőségei

A hazai média piac jelenlegi helyzete teljesen ellehetetleníti az új, innovatív versenyképes termékek piacra jutását. A magyarországi televíziók reklámsugárzási díjai vetekednek a fejlett országok hasonló reklámdíjaival. A reklámsugárzási idő több, mint 90 %-a import terméket népszerűsít.

Árfolyam politika

A devizaárfolyam egy egyensúlyt kifejező paraméter, amennyiben azt megtisztítjuk az átmeneti spekulációs hatásoktól. Hasonló egyensúlyi paraméter, mint a piaci ár a kereslet kínálat viszonylatában, vagy akár egy tartálysztint alakulása a befolyó és elfolyó víz mennyiségének viszonylatában. Egy hibás pénzügypolitika az árfolyamon keresztül akarja látszólagosan alacsony értéket tartani az inflációt és átmenetileg fenntartani egy virtuális jólétet.

Infláció, árstabilitás

Egy tervezhető és kiszámítható gazdasági környezettől alapvetően elvárható a fizetőeszköz értékállósága, a stabil árak megvalósítása. Ennek megvalósítási eszköztára:

- a szabályozott piaci verseny feltételeinek biztosítása,
- a monopóliumok felszámolása,
- hatósági ár- és költségellenőrzés.

A nehézkes szabadalmi oltalmi eljárások az innováció gátjai

A szabadalmi oltalmat kérő vállalkozások nehezményezik, hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal döntései nem nyilvánosak. Szinte iparágak alakultak ki a hazai szabadalmak módosítására és külföldi honosítására. Az ilyen körülmények súlyos gátjai az innovációnak, hiszen a szellemi tulajdonhoz kapcsolódó jogokat egyáltalán nem tartják be.

Transzferárak (keresztfinanszírozás) alkalmazása adó elkerülésre

A multinacionális vállalatok a magyarországi leányvállalataikon keresztül nagyon jól tudják alkalmazni a transzferárakat az adófizetéseik minimalizálására, így a magyarországi adófizetés elkerülésére. A hazai gyakorlat meglehetősen engedékeny, ami becslések szerint több tíz milliárd forint adókiesést okoz a magyar államnak.

Stabilitás és kiszámíthatóság

A tervvel egyetértésben elsődleges fontosságúnak tartjuk a vonzó jövőkép kialakítását, a stabilitást és a kiszámíthatóságot. Megfelelő piaci és üzleti környezet esetén a textilruházati és tisztítóiparon belül néhány év alatt akár a jelenleg foglalkoztatottak létszámának megduplázását is el lehet érni. Ágazatunkban ugyanis gyorsan és viszonylag alacsonyabb beruházási költséggel lehet munkahelyeket teremteni, mivel egyrészt a

válság miatt felszabadult szabad kapacitások még megvannak és újraindíthatók másrészt az ágazat kevésbé tőke intenzív.

A bürokrácia csökkentése

A bürokrácia csökkentéssel egyetértünk, mert szívesen lárd véleményünk, hogy ez nagymértékben befolyásolja a kis- és középvállalkozások versenyképességét. Konkrét észrevételeink és javaslataink:

- A kisvállalkozásokra kényszerített könyvelési rendszer teljes egészében alkalmatlan arra, hogy az üzleti folyamatok eredményességét mérje, kizárólag az adófizetési kötelezettségek kimutatására és ellenőrzésére használható. A bevezetett elektronikus adatszolgáltatás előnyös, de a vállalkozásoktól csak a papír alapú bizonylatokat fogadják el a hatóságok.

- Párhuzamos adatszolgáltatások továbbra is léteznek (adók, járulékok, NYENYI adatszolgáltatás, KSH, átlagbérekről kimutatás a minisztérium részére).

- Egy próbaidőre felvett dolgozó felvételekor kb. 20 oldalnyi dokumentumot kell készíteni, és esetleges néhány nap utáni távozása után ugyanennyit kiállítani.

- Az internet használata az APEH-nál sokat könnyít és gyorsít a folyamatokon, de ez sajnos nem vonatkozik a környezetvédelmi díj bevallására.

- A túl sokféle adó nem átláthatatlan, tervezhetetlen mert nem stabil, és a banki költségeket is növeli egy vállalkozásnál.

- Egy vállalkozás szabályos működéséhez méretétől függően közel 18-féle szabályzat és terv szükséges, amelyet a hatóságok kötelezőérvényűen előírnak.

- Miért kérik a pályázatokhoz még mindig a hitelesített cégkivonatokat, amikor azt bármelyik hivatalos szerv az interneten ellenőrizni tudja, mint ahogy azt is, hogy a cégnek pl. nincs köztartozása?

Adócsökkentés

- *Társasági adó:* Az ágazat üdvözlí a társasági adó csökkentését. Sajnálatos módon a textil- és ruhaipari vállalkozások a jelenlegi piaci környezetben kevésbé élvezhetik annak kedvező hatását.

- *Járulékok:* Az élőlunkát terhelő járulékok és adók jelentős csökkentését nagyon várjuk. A kívánt hatás elérése érdekében ugyanakkor az ellenőrzési és szankcionálási rendszernek szigorúbbnak és következetesebbnek kell lennie.

- *Személyi-jövedelemadó:* Az egykulcsos SZJA bevezetése az ágazatban lévő kiskeresetű embereket hátrányosan érinti. Ezzel azok a munkahelyek kerülnek veszélybe, amelyek jelentős számban alkalmaznak női munkaerőt és hátrányos helyzetű térségekben működnek, mivel a női munka foglalkoztatásából származó egyébként is indokolatlan magas terheket viselnek más foglalkoztatókhoz képest. Ideális versenykörülmények esetén és teljes társadalmi mobilitást feltételezve a textil- és ruhaiparban kiugróan magas jövedelmek nem alakulhatnak ki, mert a piacra belépő új versenytársak a kínálat bővülésével (és ez igaz a munkaerőpiacra is) ezt letörik.

- *Általános forgalmi adó:* az adózó és az adót behajtó állam között fennálló „aszimmetrikus jogok” miatt új szabályozást igényel. Az értékesítési utáni áfát azonnal befizettetik a vállalkozókkal, de a beszerzések utáni áfát csak bizonyos feltételek teljesülése után teszik visszaigényelhetővé.

Az EU-s támogatási pályázatok utófinanszírozásúak, azaz a projekt befejezését követően fizetik ki a támogatást (előleg felvételére is van már lehetőség). A kis- és középvállalkozási szektor részére az ilyen projektek önrészenek a megfinanszírozása meglehetősen nagy feladat.

EU-n kívüli import beszerzések esetében kedvezőbb például Ausztriában vámoztatni az árut, ez egyaránt áfa- és vámbevétel kiesést okoz a magyar államnak.

- *Iparüzési adó:* Elsősorban az induló kisvállalkozásokat, de válságos időszakban átmenetileg veszteséges helyzetbe kerülő nagyobbakat is terheli ez az árbevétel alapján megállapított adófajta.

- *Tőkejövedelmek adója:* A munkavégzés becsületének visszaállítása érdekében – amit maximális mértékben támogatunk – ne élvezzenek a tőkejövedelmek adózási szempontból kedvezőbb elbírálást.

- *Cégtelefon adó és járulék:* Ezek a járulékok természetes személyhez kötődnek és valamilyen későbbi szolgáltatás megvásárlását szolgálják, azaz vannak kedvezményezettjei. A cégtelefon adó nyilvántartása többbe kerül, mint a hozzáadéka.

- *Egyszerűsített vállalkozási adó:* Ez az adó nem a termelő vállalkozásokkal szemben méltánytalan előnyhöz juttatta a nem termelő vállalkozásokat. Az utóbbi időben bekövetkezett szigorítások következtében már csökkent ez az előny, de az adózás és a bürokrácia tervezett egyszerűsítésével összhangban ezt az adó nemet el kell törölni és a diszkriminációt megszüntetni.

Az uniós források hasznos, gyors és egyszerű felhasználása

A textil- és ruhaipari kis- és középvállalkozások is nehezen jutnak EU pályázati forrásokhoz a pályázatok bonyolultsága miatt. Az ágazat cégei számára, – elsősorban a bér munkát végző ruhaipari cégek számára – elérhetetlen a pályázatok feltételeként szereplő 4 millió Ft/fő árbevétel kritérium. Többször javasoltuk már, hogy az árbevétel helyett az anyagmentes árbevétel legyen a kritérium.

A pályázati rendszer, főleg az európai támogatású pályázatok, minden törekvés ellenére bonyolultak, átláthatatlanok.

Tisztességes viszonyok kialakítása a kereskedelemben

A textil- és ruházati termékek beszállítói is gyakran találják szembe magukat a multinacionális vállalatok erőfölényével, amellyel szemben a kis- és középvállalkozások esélytelenek. Javasoljuk a Versenyhivatal verseny értelmezési gyakorlatának felülvizsgálatát.

Fogyasztóvédelem

A fogyasztók védelme szempontjából nagyon fontos a hatékonyabb fogyasztóvédelem. Ugyanakkor a vállalkozásokat feleslegesen és értelmetlenül terhelő ellenőrzéseket a szakmai szervezetekkel egyetértésben el kell törölni.

Segítség a szövetkezéshez és a hálózatépítéshez

Az ágazatra alapvetően a kis- és középvállalkozások nagy számaránya a jellemző. Ezek egymástól különülten működnek, így gyenge az érdekérvényesítési képességük az érdekeik megvédése, a beszállítókkal és a vevőkkel szembeni pozícióik kialakítása (pl. hipermarketek) érdekében.

Az ágazatunkban működő kis- és középvállalkozások részére fontos kitörési pont saját értékesítési hálózatuk kiépítése.

Ágazatunk versenyképességét is növelné az üzleti alapon szerveződő, de az indulásnál állami támogatásban részesülő hálózatok, klaszterek létrehozása. Állami szerepvállalás segítségével ez a nagyon kedvező folyamat beindítható.

Naprakész információk

A kis- és középvállalkozások piaci információkkal történő ellátásában az állami kezdeményezés nagyon üdvözlendő. Jó ötlet a „kisvállalkozói termékminősítő rendszer” is.

A gazdasági kamara szerepe

A kötelező kamarai tagság nem egyértelmű. Ugyanakkor kétségtelen, hogy valamilyen működő nyilvántartást kell vezetni a hazai vállalkozásokról, mivel jelenleg nagy részük „illegálisban” van.

A kérdésről érdemi vitát kell folytatni a vállalkozókkal és minden érintettel.

Közbeszerzési fordulat végrehajtása

Az ágazat vállalkozásai is részt vesznek közbeszerzési pályázatokon és örömmel fogadják a hazai beszállítók aránya növelésének és a pályázati rendszer szabályozásának szándékát.

- Ágazati tapasztalataink is alátámasztják, hogy a hazai közbeszerzések nyertesei 80 %-ban külföldi cégek.

- Az év elejétől tervezték az elektronikus pályáztatást – ez a mai napig nincs bevezetve, ami pedig egyszerűsítene a pályázati folyamatokat.

- A külföldi pályázatok csak szerződéskötéskor köteleznek független szakintézeti/laboratóriumi vizsgálatra, a pályázat beadásakor még nem. Ezek a költségek szintén több száz ezresek.

- Szükségszerű mind a szakszerű kiírásoknál, mind a termékek bevizsgálásánál független szervezet igénybevétele.

- A piaci esélyek biztosítása érdekében a kormányzat az állami szervek vásárlásainak szabályozásával a piac egy jelentős részét közvetlenül befolyásolhatja. Ez főleg a közbeszerzések szabályozását jelenti, de szükséges felülvizsgálni és szabályozni az egyéb állami és önkormányzati vásárlásokat is a hazai termékek preferálása érdekében.

- A közbeszerzési eljárásban a szerződéskötéshez vagy a pénzügyi teljesítéséhez igazolnunk kell, hogy nincs adó- és köztartozásunk. Ugyanakkor előfordul, hogy a központi pénzből gazdálkodó szervezetnek van felénk nem megkifogásolt, de lejárt határidejű tartozása.

- Még mindig súlyos összegeket kell fizetni és a bürokráciát is növeli a sok közjegyző által hitelesítendő dokumentum, amelyek költségei a vállalkozókat sújtják.

- Külföldi szakanyagoknál sok esetben kizárólag az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda által készített fordítást fogadják el, ami nagyon drága. Ráadásul sok esetben az általuk készített fordítás megkifogásolható, mert nem szakfordítók végzik a fordítást.

- Felesleges azonos termékre az évenkénti,

esetleg évente többszöri pályáztatás, sok európai uniós országban több évre vonatkozó beszállításra kötnek szerződést.

- A közbeszerzéseknél javasoljuk rögzíteni a 30 napos fizetési határidőt, és az állam köteles legyen késedelmi kamatot fizetni késedelem esetén.

- A szabályozást úgy kell kialakítani, hogy a közbeszerzés ne váljon egy zárt kört privilégiumává és kapjanak lehetőséget az új belépők is.

A fizetési fegyelem helyreállítása, a fizetési határidők rövidítése

Ágazatunk vállalkozásai is érintettek ezekben a kérdésekben és sürgős megoldásukat szorgalmazzák. Sajnálatos módon számtalanszor előfordult, hogy maga az állam és az önkormányzatok nem tartják be a fizetési határidőket. A beszállítókat, alvállalkozókat csalárd módon ki nem fizető cégek ellen pedig javasoljuk, hogy:

- az ilyen gyakorlatot folytató cégek ügyvezetői személyükben is legyenek felelősségre vonhatók,

- ne alapíthassanak új céget a kötelezettségek elől elmenekülve,

- a pályázatokon, közbeszerzési eljárásokban részvevő cégek adatai legyenek nyilvánosak, lehetőleg (az interneten lehetőleg egy helyről elérhetők),

- a ki nem fizetett alvállalkozók támadhassák meg a visszaélő cégeket.

Észrevételek a Tudomány – Innováció – Növekedés c. részhez

A fejezet fontosságával és tartalmával egyetértünk, és ágazatunk is a hozzáadott érték növelésével és a tudás intenzív technológiák alkalmazásával kívánja versenyképességét növelni.

A fejezetben kiemelt prioritásokkal kapcsolatban hangsúlyozzuk ágazatunk kapcsolódását a korábban még nem említett járműiparhoz is. A járművekben folyamatosan emelkedik a textilalapú alkatrészek aránya, ma egy személygépkocsiban ezt a mennyiséget legalább 20 kg-ra teszik. Ez a mennyiség lényegesen nőni fog, ha a gépkocsikban is textilerősítésű kompozit fogja kiváltani a fémeket.

Ágazatunk ma is része az autóiipari beszállító hátteriparnak, két nagyüzem is foglalkozik kordszövet gyártással, több cégnél történik autó-üléshuzat gyártás, továbbá készülnek nemszött textiliák, és más textil jellegű elemek autóiipari célra. A hazai autóiipar bővülésével ezek a gyártások is bővíhetnek új munkahelyeket teremtve.

Ez a fejezet tartalmazza a kreatív iparágakat, amelyek között helyesen a divatot is említik, de hiányoljuk, hogy az ezt megvalósító iparról szó sem esik.

A textil- és ruhaipar versenyképessége szempontjából jelentős az info-kommunikációs eszközök egyre nagyobb arányú felhasználása és ilyen irányú fejlesztések nagyon aktuálisak az ágazatban (például intelligens textil és ruházati termékek (folyamatos életfunkció monitorozás; forma memóriás sportruházatok; szórakoztató elektronikával kombinált termékek stb.).

Észrevételek a Kreatív gazdaság c. részhez

Az ágazat kis- és egyéni vállalkozásainak jelentékeny része a kreatív ipárhoz (iparművészek, divattervezők, alapanyag- és formatervezők) sorolandó, amely a design és a high-tech összekapcsolásával fontos kitöré-

si pontot jelent az ágazat termékszerkezetének megújításában. Amellett, hogy a divattervezők a ruhaipari termékek kitalálói, munkájukkal kapcsolódnak más kreatív ágazatokhoz (pl. divatipar, filmipar, díszlet- és jelmezgyártás stb.). A textil- és ruhaipar ezért kreatív iparág, amely a művészet és a technika sajátos ötvöze. Ezt a szerepét Nyugat-Európában már felismerték és ennek megfelelően fejlesztették is.

A fentiekkel összefüggésben ágazatunknak az esztétikai nevelésben, az öltözködési kultúra magas színvonalra emelésében, a szép környezet kialakításában is fontos szerepe van.

Észrevételek a Foglalkoztatás c. részhez

Hagyományos magas munkaigényű ágazatok

A textil- és ruhaipar nagy hagyományokkal rendelkező kreatív iparág, amelynek feltétlenül helyet kell kapnia az Új Széchenyi Tervben, a hagyományos magas munkaigényű ágazatok között is.

A foglalkoztatás 80 %-ban nők foglalkoztatását jelenti, és lehetőség van az alacsonyabb képzettségűek munkába állítására is. Az észak- és dél-alföldi, észak-magyarországi térségek esetében a nők foglalkoztatásának egyedüli lehetőségét biztosítja a ruhaipar. Ágazataink a megváltozott munkaképességű munkaerőt is – a többi ágazathoz képest – nagyobb arányban képesek foglalkoztatni. A megfelelően képzett, és a termelés során tapasztalatokat szerettek részére a vállalkozóvá válás útját is megnyithatja az ágazat szerepének megfelelő kezelése. Távmunkával a korábbi bedolgozói rendszer átalakításával a modern információs technológiák és logisztika segítségével a hátrányos helyzetű régiókban is munkát lehetne biztosítani.

A felsőoktatás és szakképzés célszerűsítése

A foglalkoztatáshoz – az egészségipar és a zöld gazdaság innovációs elvárásaihoz kapcsolódva – a textil-

és a ruhaipari ágazatban is elengedhetetlen a munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó szakképzett munkaerő biztosítása az iskolarendszerű szakképzés átalakításával és a gyakorlati oktatás részarányának növelésével.

A vezető menedzserek innovációs készségének és tudásának fejlesztését a felnőttképzés és az élethosszig tanulás ösztönzésével kell elősegíteni.

Az ágazat humánerőforrás fejlesztéséhez uniós források bevonásával létre lehet hozni a textil- és ruhaipar szempontjából releváns tudás- és technológiai műhelyeket, amelyek egymással online kapcsolatban biztosíthatják az ipar vállalkozásai számára a hatékony segítséget a folyamatos innovációs tevékenységhez

Összefoglalás

A textil- és ruhaipari ágazat, valamint a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület nagy megtiszteltetéssel tett eleget az Új Széchenyi Terv vitaanyag véleményezésre irányuló felkérésnek. Örömmel fogadtuk, hogy lehetőséget kaptunk egy ilyen nagyszabású gazdaságfejlesztési program kidolgozásában történő részvételre.

Reméljük, hogy megállapításaink és javaslataink összecsengenek a más területek által megfogalmazottakkal, ezáltal is megerősítve azok megalapozottságát.

Az évszázados tradíciókkal rendelkező, a korszerű technikát mindig befogadó, innovatív iparágunk képes a megújulásra, az Új Széchenyi Tervben való részvételre és kitűzött célok elérésére.

Ágazatunk komoly erőfeszítéseket tett, hogy véleményével, javaslataival segítse az Új Széchenyi Tervet és részese lehessen a gazdaság helyreállításának, így feltétlen számítunk arra, hogy az anyaggal kapcsolatban részletes visszajelzést kapunk.

K.Cs.